

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

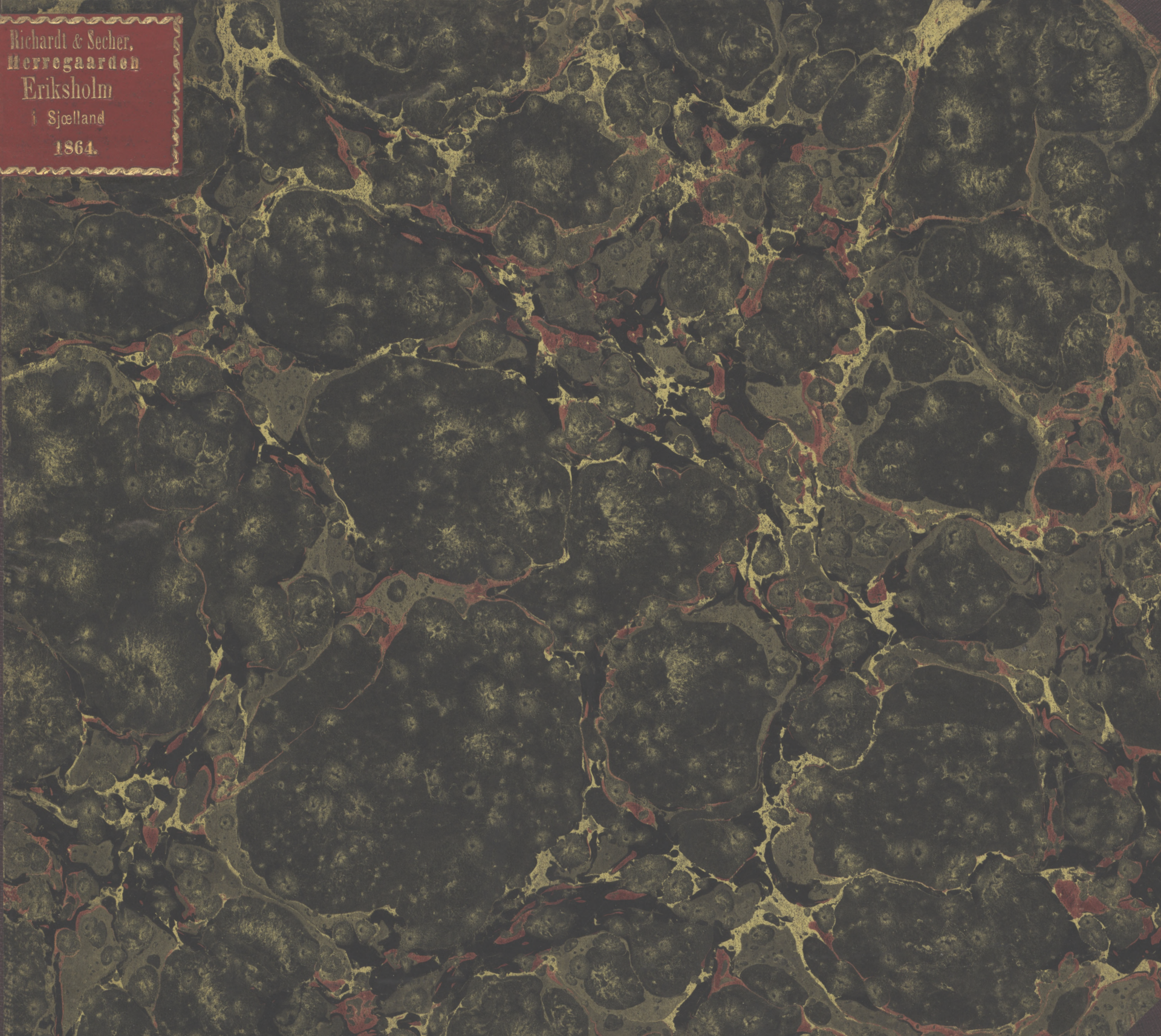
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Richardt & Secher,
Herregaarden
Eriksholm
i Sjælland
1864.

E r i k s h o l m .

Ved en Arm af Isefjorden, hvis Banded næsten berøre Gaardens Have og en Del af dens Forber og Skove, ligger Herregaarden Eriksholm i Agerup Sogn, Merløse Herred og Holbæk Amt. Gaardens Beliggenhed er smuk, hvilket især er en Følge af denne Havets Nærhed.

Gaarden har efterhaanden faaet sin nuværende Størrelse ved Nedlæg- gelsen af Bondebøen Erikslev og ved Foreningen af de to Hovedgaarde Tor- upgaard, der oprindelig laa i Grandsløse Sogn, og Binderupgaard; den sidste Boldsted findes endnu paa en af Eriksholms Marker. Som Ejer af Torup- gaard nævnes i Aaret 1539 Trud Ulstand; senere tilhørte Gaarden den tytte Slægt Pachsch, hvis Navn i Danmark forandrede sig til Pachs eller Paz. Bindorp eller Binderupgaard er meget gammel og tilhørte 1399 Henrik Jensen og 1404 Peder Jensen. 1573 blev den af Bjørn Andersen til Stenalt, hvis Hustru Fru Karen Friis's Gaard den var, bortbyttet til Kongen, som derpaa 1585 solgte den ved Magestifte til Mads Eriksen Baskhrd til Søgaard. Denne fik ved Magestiftet foruden Binderup Hovedgaard 12 Bøndergaard i Binderup By, 2 Gaarde i Arnaffe, ligeledes i Agerup Sogn, 1 Gaard i Tipperup i Grandsløse Sogn m. m. Han var gift med Fru Ellen Ulfeld og levede endnu 1599. Efter ham tilhørte Gaarden hans Søn Erik Madsen, der Aar 1605 ved Magestifte med Kronen fik en Del Gods i Skullelev Sogn, Horns Herred og 7 Gaarde i Tipperup og Bipperød. Navnet Eriksholm har Binderup paa denne Tid faaet; thi Erik Baskhrd skriver sig 1610 til Eriksholm. Ved Skjøde af Morten Paz til Rindholm (i Rindby Sogn, senere lagt under Svanholm) fik han dette Aar noget Gods i Markedslev i Hørby Sogn, Tøsse Herred, 1 Gaard i Døstrup i Tøstrup Sogn, Merløse Herred, og Tøstrup Mølle i Harrested Sogn, Ringsted Herred. Nærværende ved denne Lejlighed var Morten Paz's Broder Mogens Paz til Torup. Den sidst nævnte var født 1577, blev 1624 Lensmand paa Roskildeggaard og 1627 paa Holbæk Slot og døde 1642. Erik Madsen Baskhrd døde omtrent 1615; i dette Aar udstæbte nemlig Kjeld Brokkenhus til Verbæk (i Tørrild Herred, Høver

Sogn) paa sin Hustrus Begne Kvittering for alt det Løssøre, der tilkom hende efter Erik Baskhrd. Ved at gaa i Borgen for Erik Pedersen Bille til Svanholm og for flere andre havde han paadraget sig en stor Gælb. Efter hans Død ubvirkede hans Enke 1625 hos den uddalgte Kong Christian, der i sin Faders Fraværelse under Tredivaarstrigen forestod Statsstyrelsen, at alle de, der havde slike „Forløstnings-Breve“, skulde melde sig inden Aar og Dag. Erik Baskhrds Enke Fru Karen Paz ejede Eriksholm efter ham og skjødede 1616 sit Gods i Løve Herred til Christian Friis til Kragerup. Hun var Søster til Morten og Mogens Paz og Datter af Christoffer Paz til Torup og Fru Sofie Galt.

Efter hendes Død uden Riisarvinge kom Eriksholm til den yngre Christoffer Paz, der ligesom hans Fader og Bedstefader ejede Torup; han var Søn af Mogens Paz og dennes første Hustru Fru Sofie Glambek, der døde 1620 efter elleve Aars Egtestab i en Alder af 42 Aar. Han var desuden Herre til Stensballegaard. Aar 1626 havde hans Fader giftet sig med Fru Birte Mund, og med denne sin Stifmoder stiftede han Aar 1642. Han udrede da hendes Morgengave paa 2,000 Rdlr., og hun udlagde ham al sin Del i Eriksholm og Torup. Løssøret deltes i to lige Dele; men Bygningerne paa disse to Gaarde og den Gaard, salig Fru Karen Paz tilforn aatte i Kjøbenhavn, skulde Stif sønnen ene beholde, Stifmoderen derimod have Gaarden og Boderne i Roskilde. De udestaaende Retskrav stiftedes derpaa, og hver fik heraf det halve; dog undtoges, hvad Sønnen havde skildt sin Fader, da dette ej vedkom Fruen; dennes eget Fordegods skulde Sønnen heller ingen Del have i; men Gælden og Lenenes Regnskaber skulde han alene svare til. Begravelsesudgifterne delte de. Af „særdeles sønlig Affektion“ skænkede han sin Stifmoder 2,000 Rdlr. Ved dette Skifte vare Henrik Kamel til Bækkestov, Hovmester for Sorø Akademi og Befalingsmand paa Børglum Kloster, og Fru Birtes Broder Henrik Mund til Serrikslevgaard nærværende. Efter sin Moder havde Christoffer Paz arvet Herregaarden Rast (i Rim Herred, Hvirring Sogn),

E r i k s h o l m .

og under et Ophold paa denne Gaard kom han 1651 paa en brad og vold-
som Maade ud af Verden, i det en Student Christoffer Klemenssen paa
Snigmordervis ihjelskjød ham. I December 1652 fik hans Enke Fru Hille-
borg Wille, Datter af Holger Wille til Højbygaard (paa Laaland) og
Fru Anne Suel, kongeligt Paabud udstædt til alle Lensmænd i Norge om
at efterspore Morderen, da det Rygte havde udbredt sig, at han opholdt sig
der. Ogsaa Christoffer Pær var ligesom hans Fader og Bedstefader
Høvedsmand paa Holbæk Slot. — Den sidste af Slægten Pær, der ejede
Eriksholm og Torup, var hans Søn Holger Pær, som ikkun var tre Aar
gammel, da han mistede sin Fader. Hans Børge var Jørgen Suel, som i
Aaret 1663 overdrog begge Gaardene i Forpagtning paa fem Aar til Jørgen
Eggers. Allerede Aaret efter opstod der imidlertid Strid imellem Forpagteren
og den unge Herremand. Kongen udnævnte da Jørgen Rosenkrands,
Otte Skeel, Herman Schrøder og Klavs Paulsen til Boldgiftsmænd,
og disse fik affluttet et Forlig paa de Vilkaar, at Forpagteren skulde beholde
Gaarden ikkun i to Aar i det hele indtil 1ste Maj 1665 med hele Hoveriet
og alt Landgildebørn, dog at ingen Bønde skulde yde mere end tre lange og
fire korte Egter og ingen længer end til Kalundborg eller Rjøge. I aarlig
Afgift skulde han svare 1,000 Rdlr. (d. e. Specier); men Skatterne skulde
være ham uvedkommende. Holger Pær og hans Moder skulde beholde
Børrelser i det store Hus paa Torupgaard med Staldrum til 4 Heste og 4
Læs Hø til hver Hest, dog imod en Godtgjørelse af ½ Daler for hvert Læs.
I September 1678 fik Holger Pær af Kronen Skjøde paa Herligheds- og
Kaldsretten til Grandløse og Agerup Kirker, dog med Kronens Forbehold
af Indløsningsretten. Hans Hustru var Fru Elisabeth Wille, Datter af
Knud Wille til Skjerrildgaard og Fru Mette Ghldenstjerne. Han
døde 1698. Med sin Familie fandt han det sidste Hvilested i Holbæk Kirke,
som desaarfag fik 500 Rdlr.

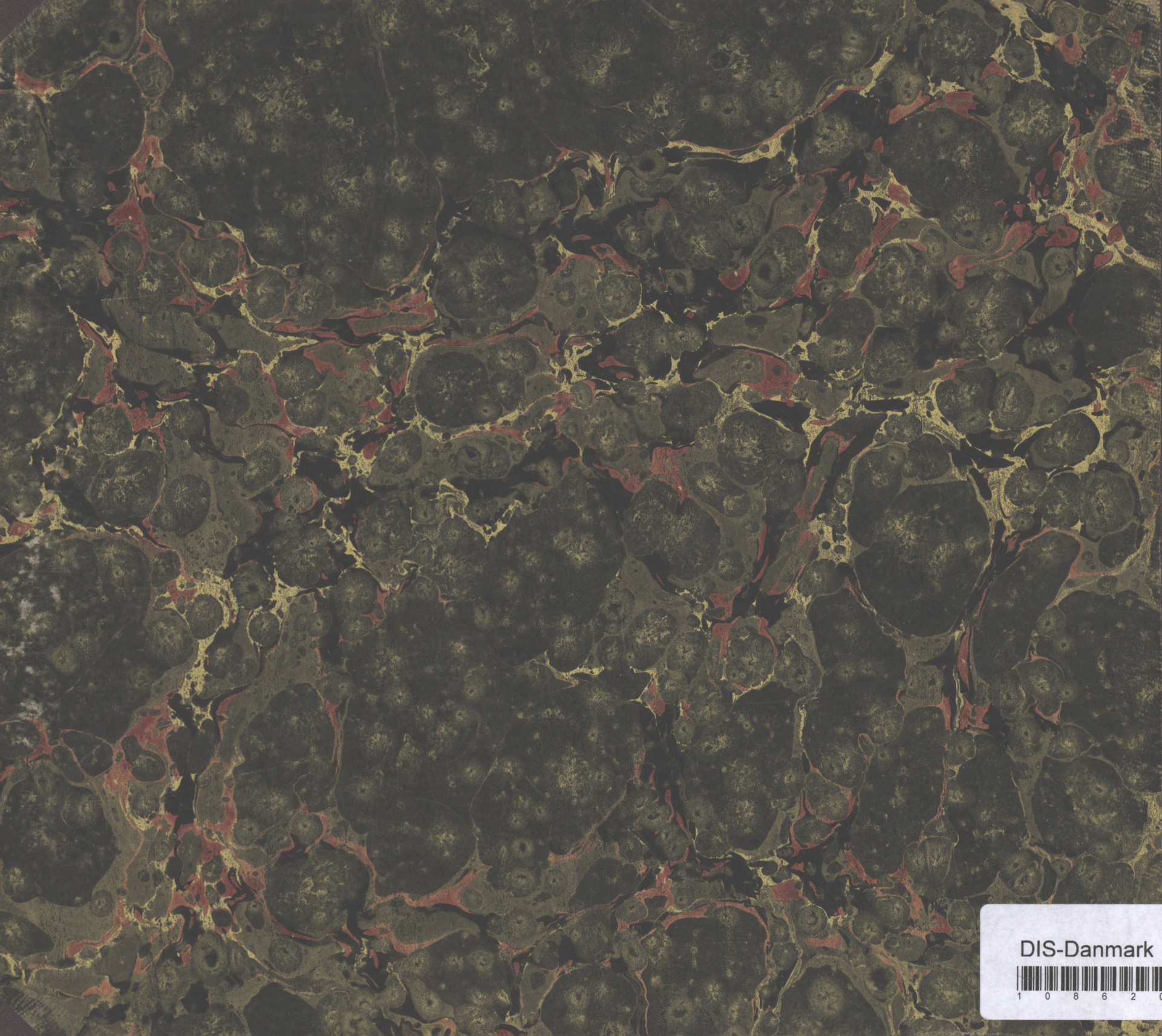
Sine to fæderne Gaarde havde han allerede 1682 afhændet til den navn-
kundige Amiral Hr. Niels Suel. Denne fik 1689 af Regeringen Tilladelse
til at lægge Torup under Eriksholms Hovedgaardstaxt, hvorefter hin Gaard
vist nok snart er bleven nedbrudt. Efter Amiralens Død 1697 ejede hans
Enke Fru Margrete Ulfeld Eriksholm indtil sin Hedengang i Aaret 1702
og efterlod Gaarden til sin Datter Fru Bibek Suel, Enke efter Amiral

Christian Bjelle til Edelgave, og hendes anden Mand Generallieutenant
Gregers Suel til Nastrup, som hun havde ægtet 1701; han forøgede
Gobset. Ved hans dødelige Afgang 1731 arvede Sønnen Kammerherre
Peder Suel Eriksholm, som han forøgede ved Kjøbet af Merløse Kirke og
forstkønnede ved Anlægget af en smuk Have. En af Gobsets ulykkelige Bønder,
der var bleven dømt til at have sit Fæste forbrudt og arbejde ti Aar i Jærn
i Kastellet, bad 1751, efter at have gaaet der tre Aar, om at faa sin Frihed
og komme hjem til Gobset igjen, i det han „Lovede Forbedring“. Efter
Gobsejerens Indstilling samtykte Regeringen heri. Han folgte Gaarden 1752
til Justitsraad, senere Konferensraad og Højesteretsassessor Hans Diderik
de Brinck-Seidelin, der samme Aar var optagen i Adelsstanden. Hans
Forældre vare den som dansk Legationspræst i London bekendte Jver Brinck,
senere Provst og Sognepræst ved Holmens Kirke, og Sofie de Seidelin.
Eriksholm og den dermed forbundne Holbæk Slots Ladegaard udgjorde
800 Tdr. Hartkorn i alt, og Kjøbesummen var 70,000 Rdlr. d. R. Kjøberen
oprettede af disse sine Gobser og Hagestedgaard et Stamhus, hvorfra den
sidst nævnte Gaard imidlertid allerede bortsolgtes 1769. Aaret efter døde
han, og hans Søn Landsdommer Hans de Brinck-Seidelin arvede Stam-
huset, men satte 1809 en Fideikommiss-Kapital i Steben. Efter hans Død
kjøbtes Gaarden 1824 af Statsminister Raas, som allerede 1825 folgte den
for 75,000 Rdlr. til Landsoverretsassessor Etatsraad H. C. Jacobsen.
Efter hans og hans Hustrus Død overtoges Gaarden 1857 af den nuværende
Gjer Kammerherre Holstein.

Stuehuset, en grundmuret to Etages Bygning med to Sidefløje, er opført
1788 af H. de Brinck-Seidelin. En ældre Lade er bygget af Gregers
Suel Aar 1709, og en Forpagterbolig og Mejeribygning 1847. Haven, der
er anlagt baade i fransk og engelsk Stil, udgjør omtrent 20 Tdr. Land.

Til Hovedgaardten hører et Fladeindhold af omtrent 700 Tdr. Land
Ager og Eng, med Hartkorn 90 Tdr. 7 Skpr. = Fdk. 2½ Alb. Skovene ere
omtrent 500 Tdr. Land store med 16 Tdr. 2 Skpr. Skovskylb. Fæstegobset,
som 1853, da Salget deraf til Selvejendom begyndte, udgjorde 203 Tdr.
= Skpr. 1 Fdk. 1½ Alb., er nu ikkun 74 Tdr. = Skpr. 3 Fdk. 2¼ Alb.
Til Gobset hører Agerup Kirke med 176 Tdr. 3 Skpr. 2 Fdk. 2¼ Alb.
Tiende hønde og 26 Tdr. matrikuleret Tiende-Hartkorn.

DIS-Danmark

1 0 8 6 2 0